

Fent memòria de la lluita antimilitarista i noviolenta al nostre país

Fragments d'una xerrada d'en Pepe Beunza, el primer objector de consciència per motius polítics a l'Estat espanyol, realitzada a València l'any 1996 amb motiu del 25è aniversari del seu primer consell de guerra. (En l'actualitat, en Pepe Beunza és treballador de la Diputació de Barcelona).

"(...) Som el país d'Europa amb més objectors i amb més insubmisos, i quan hi ha un moviment amb aquesta força, és important explicar la història, sobretot perquè no són temes que contínuament surtin en els mitjans de comunicació (...)

Jo vivia a València i participava en les lluites universitàries (...) Érem un grup de gent activa amb ganes de llibertat, amb molta repressió i amb ganes de canviar tot això. Situeu-vos: l'època del Che Guevara, la lluita armada a Llatinoamèrica, Luther King, moviment de defensa civil americà... (...) I tots els "barbuts" de València ens aplegàvem en un bar del carrer la Nau i per allà passaven les idees de llibertat. I per allà va passar un "barbut" que anava a Sueca a aprendre el conreu de l'arròs. Ell venia de França, d'una comunitat que es deia l'Arca, fundada per en Lanza del Vasto, deixeble de Gandhi, que era noviolent (...) Aquell estiu dos companys del grup anaren a aquesta comunitat (...) En aquesta època, si no sorties a l'estranger era molt difícil, i me n'hi vaig anar també a veure-la. Em va impactar.

Feien ioga, anaven tots amb sandàlies, vestien amb cotó, eren vegetarians, practicaven l'agricultura ecològica i havien ocupat una central nuclear uns anys abans. Aquí sabíem de les centrals nuclears i que eren perilloses. Jo vaig passar per allà una setmana i quan vaig tornar no deixava d'explicar allò que havia vist. Vam conèixer els primers objectors de consciència, que vivien als Pirineus, a França, i ajudaven als agricultors enlloc de fer la "mili". (...)

[...]

(...) [V]am pensar que havíem de començar la lluita per l'objecció aquí també. (...) El tema (...) era desconegut i no hi havia manera d'aconseguir informació. Aquí els únics que feien objecció eren els Testimonis de Jehovà. Així que vam anar a parlar amb ells, però ens van dir que ells anaven a la presó, però que esperaven que vingués la fi del món i que no hi havia res a fer. Era gent molt heroica i valent però una mica estèril. Calia fer una lluita diferent.

[...]

Aquí no hi havia cap objector per reivindicar. Els Testimonis no volien que els reivindicéssim perquè deien que això seu era diferent. Aleshores, com que ningú no s'animava, doncs jo vaig dir: "jo faré objecció". M'ho vaig pensar dos anys i em vaig decidir. D'ençà m'havia de preparar per a anar una temporada llarga a la presó. (...)

(...) Per a mi, l'acció tenia dues finalitats: una era aguantar el temps de presó i continuar viu i poder fer moltes coses, i la segona era que durant el temps que estigués a la presó el tema de l'objecció de consciència agafés una mica de força i es reconegués el dret a negar-te a fer la mili. Un aspecte personal i un aspecte sociopolític. Vaig anar a fer el reconeixement, vaig anar a un gabinet psiquiàtric de Barcelona i em van dir si volia que declarassin que estava malament del cap per a no fer la mili. Jo els hi vaig dir que no, que volia que declarassin que estava bé del cap per a negar-me a fer-la. (...)

[...]

El següent pas era crear grups de suport per a que quan entrés a la presó aquest tema no passés desapercebut. Cal tenir en compte que hi havia molta gent que desertava, però eren problemes que restaven amagats. A un militar que la gent s'amagui no li suposa problemes (...) La força dels militars està en la gent que els obeeix (...) [N]o se'ls ha d'obeir. Aleshores la seva força s'acaba de seguida. (...)

[...]

Quan va arribar el gener del 71 vaig (...) anar a la caserna de Marines i vaig dir que no faria la mili. (...)

(...) Quan vaig dir que em negava a vestir d'uniforme em van dur a un calabós fosc, sense llum, al CIR (Centre d'Instrucció de Reclutes) (...) Durant els nou dies que hi vaig ser em van intentar convèncer de fer la mili. Jo els deia que volia que es reconegués el dret a no fer-la. Estaven acostumats a parlar amb els Testimonis però jo era quelcom més estrany. Els deia que, tot i ser catòlic, feia objecció perquè era no violent (...) El capità em deia: "si ve un exèrcit, ens envaeix, maten a la teva mare i violen a la teva xicota, què?" (...) [J]o li contestava: "perquè haig de pensar que si venen faran aqueixes barbaritats? Igual si venen els francesos sortim guanyant perquè allà hi ha més llibertat que no pas aquí". (...)

Quan ja portava nou dies vaig demanar de veure el jutge, em varen treure i jo somreia als que estaven fent instrucció. Havia de mostrar que estava bé, que moralment no havien pogut amb mi. D'allà em van dur a la presó model de València (...)

Em van processar i em van condemnar en Consell de Guerra el 23 d'abril de 1971 per "desobediència". Després em dugueren a la presó de Jaén, que era de presos polítics, a complir la condemna. Una presó de "polítics" era una illa de llibertat. Tenia llibres, i fins i tot cursets de terrorisme si volia... Hi havia de tot. Va ser una experiència interessant, jo parlant de no violència i d'objecció de consciència i els presos polítics que no entenien res. Em tractaven bé perquè jo també lluitava (...) i va ser una manera d'introduir el tema en l'ambient de l'oposició al franquisme.

En el moment en què jo entro a la presó comença la campanya de suport. Jo no entro a la presó per a podrir-m'hi, sinó per a motivar. La campanya s'havia muntat a tota Europa amb organitzacions internacionals. La seva primera fase era una "marxa per la pau" des de Ginebra, encapçalada per quinze espanyols. L'acció no violenta és pública, no clandestina perquè s'utilitza la repressió com una forma de lluita i, si no es prepara molt bé, aquesta repressió no serveix per a gran cosa. Una acció no violenta ha de procurar durar, tenir transcendència pública a través dels mitjans de comunicació. És necessari triar bé el moment; que t'agafi la policia en un carreró fosc i que ningú no se n'assabenti, no serveix de res. Cal procurar que et detinguin amb premsa, ràdio i televisió (...)

[...]

Un problema que era desconegut va passar a ser conegut. L'octubre-novembre del 71 van donar l'indult "Matesa" i també em va tocar a mi. Però després em va tocar un altre cop entrar a la caserna, a Barcelona. Em deien que era (...) un destí molt bo. I jo contestava que qualsevol destí és bo per a desertar. (...)

En aquella època la "mili" no es qüestionava a nivell popular (...) La mili tenia un paper com a ritus d'iniciació a la vida adulta. Havies de passar-hi "per a ser un home" (...) Aleshores, explicar l'antimilitarisme o la negativa a fer la mili no era fàcil. Havíem pensat la forma pedagògica: treballar en una escola d'adults, muntar una escola bressol, tenir cura de gent gran... (...)

Vaig anar al barri d'Orriols [de València] i allà vam muntar un servei civil. El risc era que ens deixessin allà tota la vida (...) [A]ixí que vam enviar una carta al Capità General: "Si cal fer quelcom per la pàtria, la meua pàtria és el Barri d'Orriols..." En aquella època no van donar senyals de vida (...) Aleshores vam haver de fer quelcom més públic, com fer xerrades i escriure cartes a la premsa. Un resum d'aquesta carta va sortir a *La Vanguardia* de Barcelona i al dia següent ja teníem allà els militars (...) Consell de guerra per deserció: un any de presó amb accessoria, destí a un cos disciplinari. Quan acabés la condemna havia de fer el temps de mili que faltava en un batalló de càstig al Sàhara. Vaig estar dos mesos a la presó fins a arribar al Sàhara. Un cop allà, se'm planteja el problema d'acceptar o no acceptar. Era un batalló dins la Legió que no duia armes perquè un cop n'hi donaren i van matar el capità. Aquella gent estava molt boja, però sabien qui era l'enemic (...)

Allà vaig passar quinze mesos. La campanya continuava. Es manifestaven a les Rambles de Barcelona, va venir un objector alemany i es va encadenar a una cabina telefònica demanant la llibertat per als objectors presos. En aquella època ningú no s'encadenava i fins que els policies van trobar les tisores hi va estar gairebé una hora i mitja (...) La segona fase de la campanya va consistir en cercar gent que continués fent objecció, o una objecció col·lectiva. Després de la meua (...), va venir un d'Alcoi, en Jordi Agulló, i un altre de Barcelona, però el moviment va quedar paralitzat i, en no augmentar el nombre d'objectors, també es van paralitzar els grups de suport.

Era una lluita que també "cremava" molt (...) Jo vaig estar fent xerrades (...) Un any i mig de xerrades explicant que volíem fer una petició al govern per a que reconeguéssim el dret a l'objecció de consciència i que volíem que la gent que estigués disposada a fer el servei civil, el govern ho reconeguéssim com a legal (...) Vam recollir vuit-centes signatures i les vam presentar. Encara que pensàvem que el govern diria que no, ho volíem fer igualment. Vam començar cinc persones, buscàrem un barri de l'Hospitalet [de Llobregat], Can Serra, i allà hi vam anar a parlar amb l'associació de veïns i la comunitat parroquial. En aquest grup hi havia diversos pròfugs i explicàrem que podien tenir problemes. Vam estar allà vuit mesos i aleshores es va fer pública l'acció, va créixer en fer-se pública. Quan va venir la policia se'ls endugueren al penal de Figueres. En aquella època va morir en Franco.

Hi havia molta por perquè no se sabia el que passaria però es veia més propera la llibertat. Aquell estiu arribà l'amnistia. Aquest grup va sortir de la presó i sorgiren altres grups a Alacant, Màlaga, Saragossa... grups que van ser la llavor de la lluita per la insubmissió. (...)"

[Estret de Beunza, Pepe. "Charla en Valencia con motivo del XXV aniversario de su primer consejo de guerra (1996)", a DD. AA. En legítima desobediencia. Tres décadas de objeción, insumisión y antimilitarismo. Madrid: Movimiento de Objeción de Conciencia/Traficantes de Sueños, 2002. Pàgines 59-68. La traducció de l'original castellà, la selecció dels fragments i l'adaptació del text és nostra.]